

Z Á P I S

z 38. jednání zástupců z Koordinačních pracovních skupin pro plnění Národního akčního plánu za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů v ČR a podskupiny voda k připomínkám k návrhu konečné verze aktualizace NAP na roky 2018 - 2022

konaného

v úterý 12. prosince 2017 od 13.30 do 16.00 hod. na Ministerstvu zemědělství
Těšnov 17, Praha 1 v místnosti č. 101 (v 1. patře)

Uvedené jednání se konalo za účasti Ing. Zdeňka Trnky, ředitele Odboru rostl. kultur MZe.

Program: Zahájení – Ing. František Kůst MZe

1. Informace k novelám právních předpisů na úseku rostlinolékařství – Ing. Fr. Kůst, vedoucí odd. polních plodin MZe.
2. Informace k CEUREG v Bratislavě – Ing. Pavel Minář, Ph.D. (zastupuje Ing. Ondráčková)
2. Výsledky úkolu MZ „Pitná voda – cílené vyšetření širšího spektra pesticidů a jejich ; metabolitů v pitné vodě“. – MUDr. František Kožíšek, CSc a MUDr. Hana Jeligová
3. Měřitelné cíle NAP a diskuse – Ing. J. Drozdová

Vlastní program:

Zahájení: Ing. Fr. Kůst přivítal přítomné a seznámil je s cílem dnešního jednání.

1. **Ing. Kůst** v rámci informace ke stavu novel právních předpisů na úseku rostlinolékařství uvedl:
2.
 - Novela zákona č. 326/2004 Sb. zákonem č. 199/2017 Sb. vstoupila v účinnost 1.12.2017. Mimo drobných změn v povinnostech profesionálních uživatelů přípravků na ochranu rostlin (dále jen „POR“) dochází ke zpřísnění distribuce přípravků povinnou registrací distributorů a některých dalších úkonů s cílem zamezení aplikace nepovolených POR a padělků, které ohrožují vstupem neuposouzených úč. látek a dalších součástí POR do potravin a krmiv.
 - Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 327/2012 Sb. o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití POR – vyšlo 11.12.2017 ve sbírce zákonů pod číslem 428/2017 Sb.
 - Návrh vyhlášky o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin – odesláno do pracovních komisí Legislativní rady vlády (dále jen „LRV“) 6.12.2017.
 - Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 331/2004 Sb. o opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru, na původce bakteriální hnědé hniloby ve znění vyhl. č. 328/2008 Sb. – odesláno do pracovních komisí LRV 6.12. 2017.

- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 206/2012 Sb. o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky – vypořádání mezirezortního připomínkového řízení dosud neskončilo, do 22.12. 2017 by mělo být odesláno do pracovních komisí LRV.

3. Informace k CEUREG v Bratislavě – Ing. J. Ondráčková (ÚKZÚZ)

Na jednání byly projednávány tři okruhy problematiky:

- a) K nařízení EP a Rady (ES) 1107/2009 , změny v obsahu formulářů k žádostem o posouzení účinné látky a k povolení POR, tak, aby obsahovaly všechny potřebné informace pro orgán projednávající žádosti. Je třeba harmonizovat žádosti v rámci zóny. Dále je třeba používat modely vydávané EFSA a podpořit uznávání POR jinými ČS v rámci zóny. ČR tuto možnost na rozdíl od některých dalších ČS využívá.
- b) Skupina ke směrnici EP a Rady 2009/128 (ES) s jednáním, jak byla směrnice implementována do jednotlivých národních předpisů (konstatováno, že z hlediska životního prostředí byl rozdílný přístup). Byla posuzována hloubka a četnost úředních kontrol ve vztahu k velikosti území a počtu obyvatel jednotlivých ČS. Tato četnost by měla být úměrná uvedeným veličinám. Dále byla konstatována potřeba Evropské rozhodčí laboratoře pro případ napadnutí rozhodnutí národních laboratoří.
- c) Je třeba udržovat list kontaktních osob (aktivních) pro případ hlášení nálezů nepovolených přípravků, padělků apod. Podpora pravidel umožňujících dohledatelnost POR až ke konečnému uživateli (QR kódy), čárový kód je nedostatečný, je to i úspora času ve vedení evidence. Ing. Ilčík poznamenal, že než QR kódy, jsou optimálnější 2D matrix kódy, které jsou již v některých zemích na obalech POR implementovány (v EU např. Francie – v budoucnu převzít nějaké zkušenosti).

4. Výsledky úkolu MZ „Pitná voda – cílené vyšetření širšího spektra pesticidů a jejich ; metabolitů v pitné vodě“. – **MUDr. Kožíšek, CSc.** Ve svém vystoupení (je přílohou zápisu) se věnoval sledování pesticidních látek v pitné vodě v ČR. Seznámil s průběhem a sledováním výskytu reziduí účinných látek a významných metabolitů ve vodních zdrojích, tak i v pitné vodě jak ve zdrojích povrchových vod, tak i pozemních vod (ve spolupráci s ČHMÚ). Tato práce byla uskutečněna z důvodu „různě důkladných“ stávajících výsledků rozborů. Celkem bylo sledováno 180 vodních zdrojů a vodovodů v rámci celé ČR. Jenom 1/4 až 1/3 vzorků (sledovaných vodovodů) neobsahovala žádnou ze sledovaných 21 pesticidních látek. Problém je hlavně u látek s dlouhodobou perzistencí (např. atrazin nebo alachlor).

K uvedenému vystoupení byla bohatá diskuze - např. **Ing. Liška** u glyfosátu, je poměrně rychle odbouráván např. chlorací. **Mgr. Kodeš** uvedl, i celosvětově jsou velmi nízké koncentrace v podzemních vodách. **Ing. Rosenkranc** uvedl, že někdy vedou v masmédiích uváděné informace k tomu, že farmáři z obavy zákazu použijí při aplikaci v „posledním roce“ zbytečně maximální dávky.

5. Měřitelné cíle NAP a diskuse – Ing. Drozdová

Situace v ČR se nevymyká situaci v jiných zemích. Není třeba mít obavy, že nás bude někdo kritizovat, pokud nedosáhneme významných úspěchů. Problém je jen to, pokud navenek působilme tak, že neumíme, nebo ani nechceme zjistit a přiznat skutečný stav věci.

Komise požaduje dostávat od ČS konkrétní výstupy a nastavit si NAP tak, aby dílčí cíle byly měřitelné. V další etapě NAP se musíme na toto zacílit, což bylo diskutováno již při schůzce „Aktualizace NAP“.

Na dopis k výtkám, který zaslal pan Dr. Miko z Bruselu, připojuji reakci k zápisu „Stanovisko k zjištěným nedostatkům v dosavadní implementaci směrnice 2009/128 v ČR“.

-
- SZÚ (Dr. Trávníčková a dr. Hornychová) dotýkají se ochrany zdraví lidí, píší
- o letecké aplikaci, která je v ČR od r. 2012 zakázána zákonem a je povolena pouze ve výjimečných případech. Dále navrhuji postup podobný jako je v ostatních ČS – kde mají odbornou způsobilost rozdělenou i s ohledem na typ činnosti. V příloze přikládáme přesné znění.
- UKZUZ (Hnízdil, Minář, Beránek k IOR – IOR je sama o sobě dost těžko uchopitelná, poslali některé indikátory)
-

SOVAK – (ing. Hušková) – poslali kromě 12 hodnotitelných parametrů pro oblast vody též připomínkující dopis panu NM

ČHMÚ Mgr. Kodeš – zaslali 8 hodnotitelných kritérií + komentář k institutu ohrožených oblastí jako klíčového nástroje pro ochranu vod.

MŽP – Mgr. Pták podotknul, že vodní zákon máme posunout do konce roku 2019

Stanoviska k doposud zjištěným nedostatkům v dosavadní implementaci směrnice 2009/128 v ČR.

Komise se ve zprávě se zaměřila na jednotlivé články směrnice a zejména pak na zavádění integrované ochrany rostlin (IOR). Kromě IOR Komise vytýkala hlavně tyto oblasti:

Otravy pesticidy

ČS mají systémy na hlášení otrav, ale jejich přesnost je diskutabilní. Pokud jde o chronická data, pak systém sběru informací není prakticky nikde zaveden.

Kontroly používaných zařízení

ČS mají zavedený systém. Ale není zřejmé, jak mnoho zařízení bylo testováno.

Letecký postřik

Počet leteckých aplikací klesá (2 ČS představují 95 % povolených – HU, ES a přesto je to procentuálně 0,016 % celkové výměry obhospodařované půdy v HU a 1 % v ES).

Informování a zvyšování povědomí

V ČS je zavedeno s variabilitou. Je třeba, aby se zlepšila dostupnost informací o správné praxi v ochraně rostlin pro uživatele i ostatní skupiny.

Nakládání s pesticidy

Kontroly zacházení s pesticidy, jejich skladování atd., jsou zavedeny ve všech ČS, opět není možné kvantitativně vyhodnotit jejich úspěšnost, kvůli nedostatku měřitelných cílů.

Integrovaná ochrana rostlin

Doplnil ing. M. Hnízdil

K uvedenému bodu byla opět bohatá diskuse:

Ing. Kúst zdůraznil nutnost zvyšovat povědomí veřejnosti jednostranně informované medií. Důležitost objektivního informování bohužel media obecně přehlíží a věnují se spíše negativním stránkám činnosti zemědělců. Přitom přehlíží potřebu zajištění bezpečných potravinových řetězců samozřejmě včetně pitné vody. **MUDr. Trávníčková, CSc.** uvedla, že v NAPu by měla být věnována pozornost i zlepšování vybavení úpraven vody, **Ing. Kupec** uvedl, že této problematice je věnován jeden bod v části 4. **Ing. Řehák, CSc.** kritizoval, že profesionální užívání POR bylo přesunuto z vázané na volnou činnost a povolení tak obdrží prakticky každý žadatel bez ohledu na vzdělání. K dotazu na nutnou určitou změnu v zákoně č. 326/2004 Sb. uvedl **Ing. Kúst**, že bude tato otázka otevřena v příštím roce. K možnosti kontrol a získávání informací u zemědělců v OPVZ podala informaci **Ing. Blažková**, která uvedla, že „postkontroly“ v dvouletém cyklu neprokázaly porušení povolení aplikací a z tohoto důvodu je jejich využívání plýtváním s prostředky. Je tedy třeba hledat jiné cesty k ověřování možnosti výskytů zvýšených reziduí nedodržením postupů při aplikaci. **Ing. T. Jedlička** (ÚKZÚZ) k problematice aplikačních zařízení sdělil, že aktuálně evidovaný počet funkčně způsobilých leteckých zařízení je 6 oproti 35 zařízením před deseti lety. Dále k připomínkám Komise uvedl, že v ČR jsou zavedeny lhůty testování v souladu se směrnicí, tedy 5 let. Nová zařízení jsou testována poprvé do pěti let od uvedení do provozu. ÚKZÚZ disponuje přesnými počty pouze u zařízení, která jsou podrobena kontrolnímu testování. V odhadovaném celkovém počtu, který byl Komisi k dispozici, jsou zahrnuta také nová zařízení a dále např. zařízení, k nimž není legislativně zpracován postup testování.

Největší diskuzi vyvolala povinnost zavedení povinné elektronické evidence (musí být právě podmíněna novelou zákona). Pan ředitel **Ing. Zdeněk Trnka** v diskuzi vysvětlil stanovisko a přístup MZe včetně možností Národního akčního plánu, kdy **nelze mezi měřitelné cíle dávat povinnosti podmíněné změnou legislativy**. Proto tato problematika bude uvedena do bodu 4.26 textem: Připravit podklady pro zavedení systému vedení evidence použití přípravků na ochranu rostlin dostupné pro zajištění ochrany zdrojů pitné vody. Zpracovat návrh technických a legislativních opatření – úkol pro MZe, MZ, MŽP, Ústav a SZÚ.

K problematice elektronické evidence vystoupil pan **profesor Kocourek** s tím, že existují dva expertní systémy, které jsou za úplaty dostupné zemědělcům, a kde by se mohla evidence provádět s tím, že mají tu výhodu, že m.j. upozorní i na změny v možnosti použití POR. Také podle CCPA elektronická evidence již v určité podobě v rámci stávající legislativy existuje (pozn. Kupec – ne však povinně), je vhodné o této záležitosti vést detailnější diskuzi.

MZ – (Dr. Kožíšek) – žádá hlavně o přechod z již existující neharmonizované evidence POR (papírová nebo elektronická – viz platná vyhláška č. 32/2012 Sb. – „Způsob vedení záznamů o používaných přípravcích na OR profesionálními uživateli“) na elektronickou evidenci POR s přístupem pro více ministerstev.

Podle CCPA zavedení elektronické evidence výrazně zlepší možnosti dohledatelnosti při trestné činnosti spojené se šířením nelegálních přípravků. Současně může přispět potravinářskému průmyslu při zpracování zdravotně bezpečnějších komodit. Je však nutné prodiskutovat softwarové parametry a vstupy (např. umožňující dodatečnou korekci špatně zadaných vstupů do systému – obdoba opravy chyb v účetnictví) a okruh dotčených subjektů (např. ne neplátcí DPH, zemědělci na vedlejší/částičný pracovní úvazek). Rovněž je třeba zvážit přechodné období.

Ing. Kupec – připomíná poznámku pana ředitele Z. Trnky na povinnosti podmíněné změnou legislativy. Povinnost elektronické evidence je třeba uložit zákonem, přitom zvážit povinnost elektronické evidence u malých zemědělců pěstujících polní plodiny (např. od 5,01 ha).

Na závěr **Ing. Drozdová** poděkovala přítomným za aktivní účast a upozornila, že příští jednání KPS podskupiny voda se bude konat 23. ledna 2018 opět v budově MZe, zasedací místnost č. 101 od 13.00 hodin.

Zapsal Ing. Vladimír Kupec.

Přílohy:
Prezentace MUDr. Kožíška
Stanoviska k zjištěným nedostatkům EK
Stanoviska_MZ